

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НА ЗАСАДАХ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

У статті охарактеризовано особливості формування готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності у вищих військових навчальних закладах на засадах акмеологічного підходу; розглянуто сучасні інтерпретації терміну “акмеологія”; виокремлено особливості військової акмеології як окремого практичного напрямку дослідження. Запропоновано етапи професійного становлення особистості (професіоналізм особистості, професіоналізм діяльності, творчість і творчий результат) та значущі риси кар’єрного зростання військовослужбовця (техніко-функціональна грамотність, продуктивний менеджмент, служіння та виклик). Проаналізовано етапи процесу формування готовності до професійного зростання: самоусвідомлення курсантом необхідності до професійного вдосконалення, вміння самостійно приймати рішення щодо свого професійного самовдосконалення, вміння визначати самостійну роботу над собою, займатися практичною діяльністю згідно програми самоосвіти та самовиховання, здатність проводити самоаналіз, самооцінку та підбивати підсумки своєї професійної майстерності.

Зазначено, що в структурі позаслужбового часу курсанта є вільний час, як можливість займатися самоосвітою та самовихованням. У статті вільний час розглядається як засіб досягнення курсантами “акме” своєї професійної майстерності. Встановлено, що формування готовності на засадах акмеологічного підходу у майбутніх офіцерів до професійної діяльності у вищих військових навчальних закладах сприятиме організації об’єктивних (покращення матеріально-технічної бази вищого військового навчального закладу, наслідування військовим традиціям, організації навчальних занять завдяки інтерактивним формам навчання) та суб’єктивних (демократизація взаємодії, запровадження методик професійного та особистісного вдосконалення) чинників.

Ключові слова: готовність, професійна діяльність, акмеологія, особистість, професійне становлення, Збройні сили України, акмеологічний підхід, професіоналізм.

Інтерес до розв’язання проблеми готовності людини до професійної діяльності не згасає тривалий час. Залишається потреба по-новому усвідомити стан і завдання професійної підготовки фахівців у всіх галузях науки, які безпосередньо чи опосередковано впливають на формування духовних та матеріальних цінностей суспільства. Тому тема професіоналізму не перестає бути актуальною в сучасних умовах.

У великому тлумачному словнику української мови, термін “професійна готовність” відсутній. Однак визначення слів “професійний” та “готовність” засвідчують про незавершеність процесу, його інтенсивність.

Л. Клік на основі аналізу наукових публікацій зазначає, що поняття готовності становлять такі властивості, риси та прояви: позитивне ставлення до діяльності, адекватні вимоги до неї, професійні риси характеру; здібності, темперамент, мотивації, необхідні знання, навички і вміння; стійкі, професійно важливі особливості сприйняття, уваги, мислення, емоційних і вольових процесів [8].

Серед вагомих наукових напрямів, що дають змогу конструктивно вирішувати проблему професійної підготовки, зокрема, підвищувати ефективність підготовки майбутнього фахівця у закладі вищої освіти, можна виокремити акмеологію, що виникла й розвивається в процесі пошуку взаємозв’язку психології та педагогіки як осередку в системі наук про людину.

Метою статті є розгляд особливостей формування готовності майбутніх офіцерів до професійної діяльності у вищих військових навчальних закладах на засадах акмеологічного підходу.

Слово “акмеологія” виникло від грецьких “акме” – вершина, вістря і “логос” – слово, поняття, вчення; “...логія”.

У науковий обіг поняття “акмеологія” ввів у 1928 році М. Рибніков, який позначив ним розділ вікової психології – психологію зрілості або дорослості. У такому ж значенні це поняття акмеології як психології розвитку зрілої (дорослої) людини використовували пізніше Б. Ананьєв, О. Бодалев та ін. Формування акмеології відбувалося в науковій школі Петербурзького університету. Започаткували її такі вчені як В. Бехтерев, М. Ковалевський, Є. Кузьмін, В. Масищев, П. Сорокін. Б. Ананьєв, завдяки великій серії досліджень, заклав основи експериментальної акмеології, обґрунтував необхідність створення науки, яка б об’єднувала пошуки вчених різних напрямів наукового пізнання, зосередивши увагу на індивідуальних, особистісних і суб’єктовдільнісних характеристиках фізично і психічно зрілої дорослої людини [3].

Активізація у 90-х роках ХХ століття наукових досліджень у галузі акмеології призвела до появи основних наукових напрямів: загальна та акмеологія управління (О. Анисимов, А. Деркач, В. Ситников та ін.), що досліджують загальні закономірності діяльності людини та їх відображення в управлінській діяльності і кар’єрі, і педагогічна акмеологія (Н. Вишнякова, Н. Кузьміна, Реан Ю. Гагін, Н. Вишнякова та ін.), що досліджує об’єктивні та суб’єктивні моделювання педагогічних систем.

Як стверджує Н. Кузьміна, “акмеологія – нова галузь наукових знань у системі наук про людину – досліджує фундаментальну закономірність творчості і самосвідомості людини” [11].

Професіоналізм – ключове поняття акмеології, яке відповідає всім стандартам та принципам акмеології, відношень особистості та діяльності. Це дві паралелі одного і того ж факту, категорії, яка зображає властивості, що носять подібний характер, перебувають у єдності. Проте на різних етапах розвитку професіоналізму одна із сторін професіоналізму (особистість чи діяльність) буде домінувати [12].

Ми погоджуємося з С. Архиповою, яка виокремлює три основних складових творчого результату в діяльності: професіоналізм особистості, професіоналізм діяльності та творчість [2].

Ми вважаємо, що означена формула успіху є необхідною складовою у готовності до професійної діяльності у майбутніх офіцерів у контексті акмеологічного підходу. А. Деркач та Л. Рибалко трактують акмеологічний підхід як цілий комплекс принципів, прийомів і методів, цілеспрямованих на розкриття особистісного потенціалу суб'єктів освітнього середовища у вищому військовому навчальному закладі та його актуалізацію в освітню, професійну та повсякденну життєдіяльність [7; 17]. У контексті формули успіху потрібно виділити акме як “зоряну годину” особистості, кульмінацію розвитку її професійного зростання, майстерність особистості та як розквіт, що охоплює досягнення людиною періоду зрілості, тобто такого, який виступає найбільш активним розвитком моральних, естетичних почуттів інтелектуальної активності, врегулювання і стабілізації характеру, володіння людиною повною структурою соціальних функцій, які охоплюють цивільні, суспільно-політичні, професійно-трудова. Підсумовуючи вищевказані ознаки, сформулюємо “акме” як вищий для кожної людини рівень її фізіологічного та психічного станів, які взаємодіють між собою таким чином, що людина здобуває найбільші результати, підкреслюючи себе як особистість, індивід та суб'єкт діяльності.

Спираючись на певні ознаки акмеологічного підходу, ми пропонуємо такі етапи професійного зростання майбутніх офіцерів, що охоплюють: професіоналізм особистості, професіоналізм діяльності, творчість і творчий результат. Охарактеризуємо їх.

Професіоналізм особистості – якісна індивідуальна риса суб'єкта праці, що характеризує професійну кваліфікацію і компетентність, варіацію ефективних професійних умінь та навичок (включаючи і ті, що базуються на творчих досягненнях), опанування сучасними алгоритмами і способами вирішення професійних задач, які дозволяють здійснювати діяльність з високою і стабільною продуктивністю. Ця риса вимагає постійного розвитку й вдосконалення.

Особистісно-професійний розвиток – це перебіг розвитку особистості, який зорієнтований переважно на високий рівень професіоналізму і професійних досягнень, що відбувається за рахунок навчання і саморозвитку, професійних взаємодій та професійної діяльності. Професіоналізм особистості передбачає досягнення високого результату.

Досягнення творчого результату є можливим лише за умови отримання певного рівня професіоналізму індивідуальності, професіоналізму діяльності і творчості. Професіоналізм особистості і професіоналізм діяльності виокремлюють Н. Кузьміна і А. Маркова. Проте А. Маркова вважає, що професіоналізм має дві сторони: операційну сферу професійної діяльності та мотиваційну сферу [13].

Творчість у вищевказаних авторів виступає основною складовою професіоналізму, але вони не виділяють її як самостійний елемент.

У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях велика увага приділяється поняттю “творчість”.

Творчість – вид діяльності, що вирізняється неповторністю та винахідливістю. Творчість є своєрідною рисою для людини, тобто завжди вбачає творця – індивіда творчої діяльності.

Творчість – свідомо, активна, цілеспрямована діяльність людини, зумовлена на пізнання та перетворення дійсності, створення нових, оригінальних предметів з метою покращення матеріального та духовного життя суспільства [18].

А. Маркова, обґрунтовуючи операційну сферу професіоналізму, розглядає професійні здібності та професійно важливі психічні якості, професійну свідомість, мислення і професійну творчість. Вчена стверджує, що для гарантування успіху у професійній діяльності людина змушена володіти всіма перерахованими якостями [13].

Професіоналізм творчості у Н. Кузьміної залучений до структури професіоналізму діяльності педагога. В А. Маркової професійна творчість також відноситься до цієї сфери. Це не створює заперечень, але беручи до уваги, що творчість може виявлятися не лише в професійній діяльності, а й у самовдосконаленні, в організації життєдіяльності людини, потрібно виділити творчий результат як окрему складову [12; 13].

Водночас залишається відкритою і проблема готовності до професійної діяльності, високого рівня майстерності у майбутніх офіцерів – курсантів вищого військового навчального закладу, тобто такої сукупності стійких знань, умінь, навичок та професійно важливих якостей особистості, які б забезпечили високий рівень володіння зброєю, бойовою технікою, способів їх застосування в різноманітних умовах бойової діяльності. Тут доцільно виділити військову акмеологію, як практичну складову акмеологічної теорії, яка на сьогоднішній день виступає науковим та прикладним напрямком акмеології.

У центрі уваги військової акмеології виступає військовий фахівець, воїн і командир, який здійснює свою військову працю на належному рівні. У загальній проблематиці військової акмеології виділяються такі проблеми, як професіоналізм військової діяльності в особливих і екстремальних умовах небезпечних спеціальностей [4].

Відповідно до воєнної доктрини 2015 року розроблено концепцію збройних сил України з метою вдосконалення підготовки збройних сил України, де визначені основні положення для реалізації вимог щодо поглиблення співпраці з НАТО [10]. Стандарти підготовки НАТО є основою для впровадження (розроблення) стандартів з підготовки та інших регламентуючих, організаційних, програмних документів, спрямованих на удосконалення окремих складових підготовки ЗС України, їх форм і методів.

Нині військова акмеологія перебуває в процесі визначення та закріплення своїх соціальних норм, правил, статусів і ролей, приведення їх у систему здатну діяти у напрямі задоволення деякої суспільної потреби. Даний напрям дослідження наповнюється інформаційною масою, зміст якої дає змогу обґрунтовано виділити предметне поле військової акмеології, дослідити теоретико-методологічні та прикладні засади для вирішення широкого кола практичних та наукових питань. Всі вони знаходяться в основі цілісної акмеологічної концепції [4].

Для військової акмеології одним з новаторських завдань є висвітлення феномена “акме” захисника Вітчизни, а також групового суб’єкта військової служби. Принциповим значенням є положення загальної акмеології про те, що справжній професіоналізм не може виникнути у людини, що займається тільки однією діяльністю, він не можливий без розвитку спеціальних і загальних здібностей готовності до професійної діяльності [4].

Згідно з наказом Міністерства оборони України поняття готовності ототожнюється з спроможністю – властивість, що дозволяє здійснювати певні дії для досягнення конкретної мети з урахуванням визначених ресурсів.

Оперативні (бойові) спроможності – сукупність властивостей, які визначають здатність органу військового управління, військової частини (підрозділу, корабля) виконати поставлені завдання відповідно до визначених стандартів; індивідуальна спроможність військовослужбовця – рівень його теоретичних знань та практичних умінь, психологічні та фізичні якості, які необхідно мати для виконання функціональних обов’язків за обійманою посадою [15].

Військова майстерність – це “акме” військової справи. Але сьогодні офіцер повинен мати не тільки суто військово-професійні знання, уміння та навички, він також повинен володіти широким світоглядом, розуміти геополітичні, соціально-економічні, правові, культурні процеси, які відбуваються в державі та світі.

З акмеологічних позицій оцінка кваліфікації військового фахівця враховує зовнішні (успішність, продуктивність діяльності, кар’єрне зростання) і внутрішні (стійка мотивація до поступального саморозвитку, стан задоволеності, стан незадоволеності від результату діяльності, відкритість для засвоєння нового, інтегративний спосіб мислення при виробленні оптимальних стратегій діяльності, здатність до об’єктивної самооцінки своїх професійних досягнень та лінії поведінки) показники ефективності його діяльності [20].

Серед зовнішніх показників дослідники виокремлюють кар’єрні домагання майбутнього офіцера, фахівця, оскільки досягнення професійної акме – вершини традиційно пов’язується з його кар’єрним зростанням. Тут доцільно розглянути так звані “якір кар’єри”, що є важливим рушієм професійного становлення та росту майбутнього військового фахівця. Як відзначають науковці О. Гавалешко, Т. Кривко, В. Пасніченко, якір кар’єри у структурі особистості, виникає в початковий період професійної діяльності, відрізняється стійкістю, може залишатися стабільним тривалий час [5].

О. Марченко виділяє такі умови кар’єрного зростання військового фахівця як його техніко-функціональна грамотність, продуктивний менеджмент, служіння, виклик (змагальна потреба), що характеризуються наявністю певних значущих рис. Характеристика найбільш вагомих рис запропонована у табл. 1 [14].

Таблиця 1

Значущі риси кар’єрного зростання військовослужбовця

“Якір кар’єри”	Значущі риси
Техніко-функціональна грамотність, продуктивний менеджмент	У міру засвоєння спеціальності проявляється величезна мотивація до зазначеного типу роботи, згодом проявляються здібності, технічні чи функціональні навички, де спеціаліст перевершує інших, в результаті чого він відчуває себе професійним знавцем, у нього відбувається ототожнення зі змістом виконуваної роботи. Помічається здатність до участі в постановці організаційних питань, після досягнення мети появляється бажання отримати неабиякі ресурси й можливості для старанного виконання поставлених цілей. Професійне зростання встановлюється здебільшого вертикальною кар’єрою.
Служіння	Військовослужбовець з таким орієнтуванням мріє продовжувати роботу в одному спрямуванні, навіть у разі змінення свого місця служби. Можлива ідентифікація із сильною організацією чи професією.
Виклик	Військовослужбовець робить ставку на те, щоб “кидати виклик”. Професійна ситуація розглядається з позиції “виграв-програв”, і тому процес боротьби більш важливий, ніж конкретна сфера діяльності й кваліфікація. Можуть бути непорозуміння у керівництві з такими людьми пов’язані з розвитком та мотивацією. Саме вони є високо вмотивованими й самі можуть бути відданими організації, що пропонує їм адекватні можливості. Водночас така проблема може спричиняти емоційні проблеми для всіх оточуючих.

Успіх у професійній діяльності військовослужбовця проявляється в першу чергу в досягненні ним своєї мети, у переборюванні або перетворюванні умов, які перешкоджають досягненню поставленої мети та високих результатів діяльності.

Зовнішні та внутрішні показники тісно взаємопов'язані, оскільки основу кар'єри військовослужбовця складає успішна, продуктивна діяльність, що сфокусована на підходах міцних мотивів, об'єднує фундаментальні та професійні знання, професійні вміння та гарантує успіх як досягнення значливої мети й високих та похвальних результатів праці.

Формуванню стійкої мотивації до самовдосконалення, саморозвитку майбутнього військового фахівця сприятиме особистий приклад оточуючих (викладачів, курсових командирів, начальників, сержантів), їх культура, навик, досвід, спосіб життя, поведінка, манера спілкування, виховання.

Зрозуміло, що особистісний розвиток майбутнього військового фахівця у вищому військовому навчальному закладі має набути професійного забарвлення. О. Гаркович акцентує увагу на тому, що сам процес готовності до професійного зростання являє собою такі етапи:

1. Важливість самоусвідомлення курсантом необхідності до професійного самовдосконалення.
2. Самостійно ухвалювати рішення щодо професійного самовдосконалення.
3. Програмування самостійної роботи над собою.
4. Невимушена практична діяльність щодо виконання програм самоосвіти та самовиховання.
5. Самоаналіз, самооцінка та підбиття підсумків щодо виконання програми самовдосконалення [6].

Проте здобуття знань, формувань умінь і навичок у курсантів відбувається не лише у службовий час. У структурі позаслужбового часу є особливий елемент – вільний час. Значна його частина присвячена інтелектуальному і фізичному розвитку курсантів. Саме простір вільного часу курсанти заповнюють науковою, суспільною, естетичною, спортивно-масовою, інформаційно-комунікативною, культурно-дозвіллевою діяльністю. Саме в цьому просторі вони займаються самоосвітою та самовихованням. Тому доречно розглядати вільний час як засіб досягнення курсантами “акме” військової справи.

Участь у суспільних заходах навчального закладу, виконання суспільних доручень, що здійснюється курсантами головним чином у вільний час, є прерогативою суспільної діяльності [9].

Естетична діяльність формує у майбутніх офіцерів естетичні почуття, смаки, судження, художні здібності. Цей вид діяльності спрямований на розвиток здатності сприймати та перетворювати дійсність за законами краси у всіх сферах.

Досягнення певного рівня військової майстерності неможливе без діяльності з самоосвіти та самовиховання, що охоплює безпосередньо систематичну та організовану працю курсантів із метою закріплення та вдосконалення раніше здобутих на практиці умінь і навичок, а також оволодіння новими; формування в самих себе позитивних якостей особистості згідно з усвідомленими потребами відповідати вимогам військової служби та діяльності [20].

Висновки. Отже, спираючись на принципи акмеологічного підходу у формуванні готовності до професійного зростання майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах сприятиме організації об'єктивних (удосконалення матеріально-технічної бази ВВНЗ, естетизація, слідування військовим традиціям, інтерактивні форми організації навчальних занять, побудова індивідуальної освітньої траєкторії курсанта), суб'єктивних (гуманізація, демократизація взаємодії, запровадження методик особистісного та професійного самовдосконалення) умов особистісного розвитку особистості курсанта, його впевненого просування до акме – вершин на етапі професійної підготовки.

Використана література:

1. Акмеологія як сфера наукових досліджень. Українська академія акмеології: вебсайт. URL: http://acmeology.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=69 (дата звернення: 29.05.2021).
2. Архипова С. Акмеологічні технології особистісно-професійного зростання, зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2014. С. 145.
3. Бодалев А. Акмеология. Москва: РАГС, 2002. 650 с.
4. Військова акмеологія: веб-сайт. URL: <http://medbib.in.ua/voennaya-akmeologiya32387.html> (дата звернення 02.06.2021).
5. Гавалешко В., Пасніченко В. Акмеологія з основами психол кар'єри: навч. посібн. Чернівці: Рута, 2004. 84 с.
6. Гаркович О. Освітнє середовище як система: наукові записки. Кіровоград: ВВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2005. 36-40 с.
7. Деркач А., Зазикин В. Акмеология: учебн. пособие / СПб.: Питер, 2003. 256 с.
8. Клік Л. Формування готовності студентів магістратури до професійної діяльності. Наук. вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. Педагогіка, психологія, філософія. 2014. Вип. 199(1). С. 135-139.
9. Кожедуб О. Акмеологічні проблеми вільного часу курсантів вищого військового навчального закладу. Зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. С. 45.
10. Концепція підготовки Збройних сил України. URL: <https://www.ukrmilitary.com/2016/02/concept-of-the-armed-forces-of-ukraine.html> (дата звернення: 01.06.2021).
11. Кузьміна Н. Акмеология. Методические та методологические проблемы / под ред. СПб.: ЛА, 2000. 55 с.
12. Кузьміна Н. Творческий потенциал специалиста. Акмеологические проблемы развития. Гуманизация образования, 1995. 74 с.
13. Маркова А. Психология профессионализма. Москва: Международный гуманитарный фонд “Знание”, 1996. 308 с.
14. Марченко О. Акмеологічні засади формування освітнього середовища у вищих військових навчальних закладах, зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2014. С. 345.
15. Наказ Міністерства оборони України від 29.05.2013, м. Київ, №352. URL: https://www.mil.gov.ua/content/other/MOU352_2013.pdf (дата звернення: 01.06.2021).

16. Пальчевський С. Акмеологія-поклик майбутнього. Акмеологія в Україні: навч. посіб. Київ: КОНДОР, 2008. 7-13 с.
17. Рибалко Л. Методологія – теоретичні засади професійно – педагогічної самореалізації вчителя (акмеологічний аспект): монографія. Запоріжжя: ЗДМУ, 2007. 443 с.
18. Сисоева С. Основи педагогічної творчості: навч. посіб. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.
19. Тепла Ю. Педагогічна акмеологія, Теоретико-методологічні засади акмеології. Національна доктрина розвитку освіти / Всеукр. з'їзд працівників освіти. Київ, 2014. 137-155 с.
20. Ягупов В. Основи військово-дидактичних знань: навч. посіб. Київ, 1999. 55 с.

References:

1. Akmeolohiia yak sfera naukovykh doslidzhen. Ukrainka akademiia akmeolohii [Acmeology as a field of research. Ukrainian Academy of Acmeology]. URL: http://acmeology.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=63&Itemid=69 (data zvernennia: 29.05.2021).
2. Arkhypova S. P. (2014) Akmeolohichni tekhnolohii osobystisno-profesiinoho zrostantia [Acmeological technologies of personal and professional development] zb. materialiv IX Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kyiv, S. 145. [in Ukrainian]
3. Bodalev A. A. (2002) Akmeolohiia [Acmeology]. Moskva: RAHS, 650 s. [in Russian]
4. Viiskova akmeolohiia. [Military acmeology]. URL: <http://medbib.in.ua/voennaya-akmeologiya32387.html> (data zvernennia 02.06.2021). [in Ukrainian]
5. Havaleshko V., Pasnichenko V., (2004) Akmeolohiia z osnovamy psykhol kariery [Acmeology with the basics of a psychological career]. Chernivtsi: Ruta, 84 s. [in Ukrainian]
6. Harkovych O. (2005) Osvitnie seredovyshe yak systema [Educational environment as a system]. Naukovi zapysky. Kirovohrad: VVV KDPU im. V. Vynnychenka, 36-40 s. [in Ukrainian]
7. Derkach A., Zazykyn V. (2003) Akmeolohiia [Acmeology]. Uchebn. posobyie / SPb. : Pyter, 256 s. [in Ukrainian]
8. Klik L. V. (2014) Formuvannia hotovnosti studentiv magistratury do profesiinoi diialnosti [Formation of readiness of master's students for professional activity]. Nauk. visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Ser. Pedahohika, psykholohiia, filosofii. Vyp. 199(1). S. 135 -139. [in Ukrainian]
9. Kozhedub O. V. (2013) Akmeolohichni problemy vilnoho chasu kursantiv vyshchoho viiskovoho navchalnoho zakladu [Acmeological problems of cadets' free time in higher military educational institution]. Zb. materialiv Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kyiv: Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka, S. 45. [in Ukrainian]
10. Kontsepsiia pidgotovky Zbroinykh syl Ukrainy [The concept of training the Armed Forces of Ukraine]. URL: <https://www.ukrmilitary.com/2016/02/concept-of-the-armed-forces-of-ukraine.html> (data zvernennia 01. 06. 2021).
11. Kuzmina N. V. (2000) Akmeolohiia. Metodicheskye ta metodolohicheskye problemy [Acmeology. Methodological and methodological problems]. pod red. SPb.: LA, 55 s. [in Ukrainian]
12. Kuzmyna N. V. (1995) Tvorcheskyi potentsyal spetsyalysta. Akmeolohicheskye problemy razvytyia [The creative potential of a specialist. Acmeological problems of development]. Humanyzysyia obrazovanyia, 74 s. [in Russian]
13. Markova A. K. (1996) Psykholohiia professyonalizma [Psychology of professionalism]. Moskva: Mezhdunarodnyi humanytarnyi fond "Znanye", 308 s. [in Russian]
14. Marchenko O. H., (2014) Akmeolohichni zasady formuvannia osvitnoho seredovyshecha u vyshchykh viiskovykh navchalnykh zakladakh [Acmeological principles of formation of educational environment in higher military educational institutions]. Zb. materialiv IX Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kyiv, S. 345. [in Ukrainian]
15. Nakaz Ministerstva Oborony Ukrainy vid 29.05.2013 [Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated 29.05.2013]. Kyiv, №352. URL: https://www.mil.gov.ua/content/other/MOU352_2013.pdf (data zvernennia 01.06. 2021).
16. Palchevskiy S.S. (2008) Akmeolohiia-poklyk maibutnoho. Akmeolohiia v Ukraini [Acmeology- challenge of the future]. Navch. posib. Kyiv: KONDOR, 7-13 s. [in Ukrainian]
17. Rybalko L. S. (2007) Metodoloho – teoretychni zasady profesiino – pedahohichnoi samorealizatsii vchytelia (akmeolohichni aspekt) [Methodological and theoretical foundations of professional and pedagogical self-realization of the teacher (acmeological aspect)] Monohrafiia. Zaporizhzhia: ZDMU, 443 s. [in Ukrainian]
18. Sysoieva S. O. (2006) Osnovy pedahohichnoi tvorchosti [Fundamentals of pedagogical creativity]. Navch. posib. Kyiv: Milenium, 344 s. [in Ukrainian]
19. Tepla Y. (2014) Pedahohichna akmeolohiia, Teoretyko – metodolohichni zasady akmeolohii [Pedagogical Acmeology, Theoretical and Methodological Foundations of Acmeology]. Natsionalna doktryna rozvytku osvity / Vseukr. z'ezd pratsivnykiv osvity. Kyiv, 137–155 s. [in Ukrainian]
20. Yahupov V. V. (1999) Osnovy viiskovo-dydaktychnykh znan [Fundamentals of military didactic knowledge] navch. posib. Kyiv, 55 s. [in Ukrainian]

Havryshkiv O. B. Formation of readiness for professional activity in future officers on the basis of the acmeological approach

The article presents peculiarities of formation of future officers' readiness for professional activity in higher military educational institutions on the basis of the acmeological approach; considers modern interpretations of the term "acmeology"; singles out features of military acmeology as a separate practical research field. The stages of professional development of personality (professionalism of personality, professionalism of activity, creativity and creative result) and significant features of career development of a serviceman (technical-functional literacy, productive management, service and challenges) are suggested. The stages of the process of formation of readiness for professional development are analyzed: the cadet's awareness of the need for professional improvement, the ability to make independent decisions concerning professional self-improvement, the ability to determine what independent work on himself is needed, engagement in practical activities within self-education program, the ability to conduct self-analysis, self-assessment and summing up his professional skills.

It is noted that the structure of a cadet's off-duty time includes free time, which is an opportunity to engage in self-education. The article considers free time as a means for cadets to achieve the "acme" of their professional skills. It is established that formation of future officers' readiness for professional activity in higher military educational institutions on the basis of the acme approach will promote organization of objective (improvement of material and technical base of higher military educational institutions, adhering to military traditions, organization of instruction using interactive forms of training) and subjective (democratization of interaction, introduction of techniques of professional and personal improvement) factors.

Key words: *readiness, professional activity, acmeology, personality, professional formation, Armed Forces of Ukraine, acmeological approach, professionalism.*